

2012 őszi és 2013 tavaszi erdei szalonka vonulások --- 2013. május

A sokéves meteorológiai megfigyelések szélsőséges adatai sem vethetők sokszor össze az elmúlt félv magyarországi szokatlan időjárásával. Ez jelentős hatással volt a szalonkák szokásos telelő helyre és a szaporodási helyre való vonulására.

Az erdei szalonka fő tápláléka a földi giliszta, a többi bogár és gyűrűsféreg fogyasztása a gilisztákban szegényebb időjárási körülmények között lesz jelentős. Az őszi vonulás során Skandináviából, Baltikumból, Oroszország Uráltól nyugatra és keletre eső területeiről hazánkon keresztül repülnek a szalonkák a Földközi tenger medencéjébe telelni. A szalonkák általában ősszel sokáig kivárnak, csak akkor indulnak el, amikor a táplálék mennyisége jelentősen lecsökken, a bőrük alatt már jelentős zsírtartalom halmozódott fel. A vonulásban három környezeti tényező játszik még fontos szerepet, a hőmérséklet, a széljárás és a talaj nedvessége, vagy ami ezzel szorosan összefügg a csapadék.

2012 őszenek jellegzetessége volt, hogy a széljárás igen hosszú ideig az előbb felsorolt területeken kedvezőtlen volt. Az első szalonkákat egy időben észleltük Magyarországon és dél-Olaszországban, ami a fekete tengeri és görögországi útvonalon való repüléssel függhet össze. Az első hazai szalonkák nagyobb része a Skandináv régióból érkezett az ottani október végi fagyok nyomták őket délre.

Hasonló jelenséggel talákoztunk dél-Tirolban, amikor a grönlandi eredetű erős hideghullám kényszerítette a szalonkákat még délebbre, és söpörte el az ottani szalonkázók kezdeti szép reményeit!

A hazai talajviszonyok (erős szárazság) sem kedvezett a madarak huzamosabb magyarországi tartózkodásának. A helyzet csak november elejére változott meg, amikor megjöttek a régen várt esők! Ekkor már eredményesen lehetett éjjel gyűrűzni is.

A tél nem kedvezett a szalonkák hazai tartózkodásának, a betörő hidegek és havazások miatt messzire menekültek a madarak! A tavasz viszont különlegességekkel szolgált! A korai kitavasodás csillant fel a Földközi tenger és az Adria gyors februári felmelegedésével, a széljárás ebben az időszakban tartósan déli volt, ami igen korán meghozta a Kárpát medencébe az első szalonkákat! A folytatásban március közepén és végén, amikor a szalonkák már szép számmal voltak jelen az időjárás a vonulásra kedvezőtlen lett! Hideg keleti széllel megérkezett a nagy hó és a hófúvás előbb a Dunántúlra, majd az Északi Középhegységbe! Ez a szalonkákat vagy délre sodorta vagy sok madár védett helyen próbálta kivárni az idő kedvezőbbre fordulását! A Kárpátoktól északra viszont mindenütt vastag hótakaró és erős tél volt, erre a spanyol és franciaországi szalonkák nem tudtak vonulni, inkább a Pó síkságon át hazánkba érkeztek és itt a késői tél foglyai lettek! Ez magyarázza a hosszabb és madárban bővelkedő tavaszi vadászatokat.

Idén tavasszal 5 francia gyűrűs szalonka esett a Kárpát-medencében, ami rekord! Jól példázza a nemzetközi együttműködés eredményeit és a vonulás minél alaposabb megismerésének lehetőségeit! A szél és a hóolvadás után április elején indultak nagy csapatokban tovább a magas havat gyorsan olvasztó dél-nyugati széllel Ukrajnába és Belorussziába a szalonkáink.

Fluck Dénes